

Список використаних джерел

1. Вакалюк В.А. Організаційно-економічне забезпечення активізації інноваційної діяльності в економіці України / В.А.Вакалюк // Менеджмент суб'єктів господарювання в умовах міжнародної інтеграції: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Тарасюк Г.М. – Житомир : ЖДТУ, 2016. – 448 с. – С.295-297.

Віталій ТОЛУБ'ЯК

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Впродовж останніх десятиліть у світі відбулася суттєва трансформація потреб, інтересів, цінностей людей, а також соціальних, економічних та управлінських відносин. Урбанізація, скорочення чисельності населення, віртуалізація окремих сфер життя, стрімкий розвиток споживання, зменшення природних ресурсів, погіршення стану довкілля, нестандартна конкуренція, нова інфраструктура тощо – це лише деякі характеристики змін у сучасному світі, які не оминули і Україну. При цьому загальними закономірностями суспільного розвитку є: динамізація усіх процесів, поява нових форм функціонування, інтеграція, непередбачуваність подій, нерівномірність розвитку систем, значне збільшення та швидке поширення інформації тощо. В таких умовах результативність ефективність як державного, так і муніципального управління залежить від використання інноваційних форм і методів управління [2, с. 5]. Для України ця проблема ще більше актуалізується у зв'язку із проведенням адміністративно-територіальної реформи, що вимагає модернізації усієї системи публічного управління для прискорення соціальних і економічних змін.

Інновацій в системі публічного управління необхідно розглядати як самостійний клас інноваційних явищ та процесів з власною специфікою та сферою функціонування. Разом з тим для управлінських інновацій характерні і риси інновацій усіх інших типів (формування нових послуг, ринку управлінських послуг, впровадження нових управлінських технологій, реалізація нових маркетингових підходів у діяльності державних органів влади та органів місцевого самоврядування) [1]. Досліджуючи дану проблематику Дехтярьова О. І. зазначає, що інновації в публічному управлінні слід розглядати як нові форми і методи роботи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, нові управлінські технології, підходи та інструменти, які сприяють вирішенню поточних завдань, та для удосконалення самої системи публічного управління, а з іншого, – для підготовки та реалізації стратегій розвитку територіальних громад. Ці інновації передбачають виявлення і використання латентних

потенціалів системи публічного управління та об'єктів її впливу на основі емпіричного досвіду і новітніх наукових досягнень. Інновації в публічному управлінні реалізуються через інноваційні проекти. Інноваційний проект – це ексклюзивний комплекс взаємоузгоджених заходів і відповідних ресурсів, в якому застосовуються нові ідеї, підходи, інструменти, технології тощо [2, с. 6].

Інновації в публічному управлінні характеризуються такими основними ознаками: формою інновацій, глибиною та якістю нововведень, поширеністю, складовою управління, направленістю, сферою застосування, сферою отримання результатів, частотою вживання, часом отримання результатів, джерелами походження ідеї нововведення тощо. Ця класифікація сприяє кращому розумінню управлінської інновації, її співвіднесення з іншими рішеннями, а також може бути застосована для вдосконалення технології її упровадження.

В публічному управлінні інноваціями можуть бути нові або трансформовані організаційні структури, фінансові, інформаційні та інші механізми управління суспільним і територіальним розвитком, підходи у взаємодії органів публічної влади з громадськістю, бізнесом, технології територіального маркетингу тощо. Створення та якість упровадження інновацій в публічному управлінні пов'язана з комплексом умов та потребує належного нормативно-правового, кадрового, науково-методичного, інформаційного, фінансового, мотиваційного забезпечення. Інновації та відкритість до змін є одним з 12 відомих принципів доброго врядування, відображених в Європейській Стратегії інновацій та доброго врядування на місцевому рівні [4].

Інновації можуть розроблятися як власними зусиллями суб'єктів публічного управління, так і на замовлення спеціалізованими організаціями та науково-дослідними установами. Окремі органи влади створюють власні науково-дослідні інститути, проте великою практичною проблемою є їх ефективні взаємовідносини з іншими органами влади та спільна націленість на кінцеві результати наукових розробок. Зокрема, Державна служба зайнятості має у своїй структурі Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості, який крім підготовки кадрів спільно з Державним центром зайнятості та іншими органами влади розробляє інноваційні проекти щодо удосконалення ринку праці [3]. Водночас дуже важливо, щоб рекомендовані ними рішення були зрозумілими для виконавців як концептуально, так і технологічно. Це сприяє не лише запобіганню ризикам різного роду, а й правильній реалізації інноваційних рішень.

Ефективними фінансовими інструментами, які сприяють появі управлінських інновацій в публічному управлінні є конкурси і гранти. У такий спосіб стимулюються не тільки нові інноваційні підходи у забезпеченні

розвитку сфер, галузей і територій, а й формується нова управлінська культура, що забезпечує передумови для неперервного підвищення ефективності. На сьогодні багато органів місцевого самоврядування України проводять конкурси ідей для розвитку своїх територій, беруть участь у конкурсах на отримання фінансування своїх проектів від донорських організацій, застосовують інноваційні рішення для розв'язання місцевих проблем. Ця практика свідчить про те, що для цих органів склалися умови, в яких вони мають стимули та мотивацію діяти по-новому.

Для успішного впровадження інновацій в публічному управлінні необхідне усвідомлення його проблематики. Головним завданням при цьому є вироблення концептуального бачення і стратегії формування нової якості публічного управління, ефективної системи державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, яка була б здатна в умовах наростаючої невизначеності розробляти і впроваджувати інновації. Цьому сприятиме дієве заохочення творчості й ініціатив щодо нових способів розв'язання суспільних проблем, використання існуючого творчого і компетентісного потенціалу його працівників та поліпшення інформаційного середовища. Це потрібно як для місцевих органів виконавчої влади, так і для органів місцевого самоврядування, які розробляють і реалізують стратегії та програми місцевого розвитку, а також стикаються у своїй діяльності з рядом проблем, які можуть бути успішно вирішені за допомогою інноваційних проектів.

Основні перешкоди щодо розробки і впровадження інновацій в публічному управлінні: дефіцит висококваліфікованих фахівців в публічному управлінні на місцевому рівні; відсутність національної бази даних таких інновацій та потенційних інноваторів – індивідуальних фахівців і науково-дослідних організацій та колективів; відсутність спеціального стимулювання управлінських інновацій. Організаційно-технологічні проблеми розробки і реалізації інноваційних проектів публічного управління насамперед потребують формування проектних команд з урахуванням природних ролей їх учасників, тому необхідно удосконалювати діагностичний інструментарій для добору кадрів та належного науково-методичного забезпечення.

Щодо фінансових ресурсів, то загалом вони не є стримувальним чинником інновацій, а навпаки, їх відсутність стимулює впровадження нових підходів. Однак якщо це твердження є справедливим для систем управління, то безпосередньо для фахівців управління, які мають розробляти і впроваджувати інновації, а отже виконувати більший і якісно інший обсяг робіт, фінансове стимулювання вироблення й впровадження інноваційних рішень необхідне.

Отже, з переосмисленням ролі і місця різноманітних державних і муніципальних інституцій в сьогоденному суспільстві, на перший план

демократичного розвитку країни виступає нова парадигма інноваційної системи публічного управління. Інновації є результатом діяльності з оновлення, перетворення попередньої діяльності, що приводить до заміни одних елементів іншими або доповненню діючих новими. Інновацій в системі публічного управління необхідно розглядати як самостійний вид інноваційних явищ та процесів з власною специфікою та сферою функціонування. Для того, щоб публічне управління змогло виконати якісно та ефективно визначені йому функції щодо суспільних орієнтацій трансформацій українського суспільства, то має зазнати принципово якісних змін, в основі яких мають лежати нові стратегії інноваційного розвитку вітчизняного публічного управління.

Список використаних джерел

1. Гев'юк А. Роль інновацій в системі державного управління. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buk-visnyk.cv.ua/naukovadumka/116/>

2. Дегтярьова І. О., Інновації в державному і муніципальному управлінні як необхідна умова соціально-економічних досягнень в сучасній Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol1/5-11.pdf>

3. Статут Інституту підвищення кадрів Державної служби зайнятості. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipk.edu.ua/documents/statut.pdf>

4. Стратегія інновацій та доброго врядування на місцевому рівні. м. Валенсія 15-17 жовтня 2007 року (Переклад з англійської). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Strategy_for_Innovation.pdf

Аліна ХАЛЕЦЬКА

Університет державної фіскальної служби України,
м. Ірпінь

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ «ТРЕТЬОГО ВІКУ»

Загальна світова тенденція свідчить про збільшення чисельності людей, які досягли літнього віку. З 25 країн світу із найстарішим населенням 23 знаходяться у Європі. До 2040 року кожен четвертий європеєць буде старшим 65 років, а кожен сьомий – старше 75. Протягом найближчих десяти років кількість людей старше 65 років у світі вперше перевищить чисельність дітей віком до п'яти років. Вже зараз щомісяця в світі стає на 870 тис. осіб похилого віку більше [3].

Якщо в 2008 році на Землі проживало близько 506 мільйонів осіб віком 65 років і старше, то до 2040 року їх кількість зросте до 1,3 млрд. При цьому частка людей похилого віку в чисельності світового населення зросте із 7 %